

ЗДРАВЕН СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ОБЛАСТ ШУМЕН КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Окончателни данни

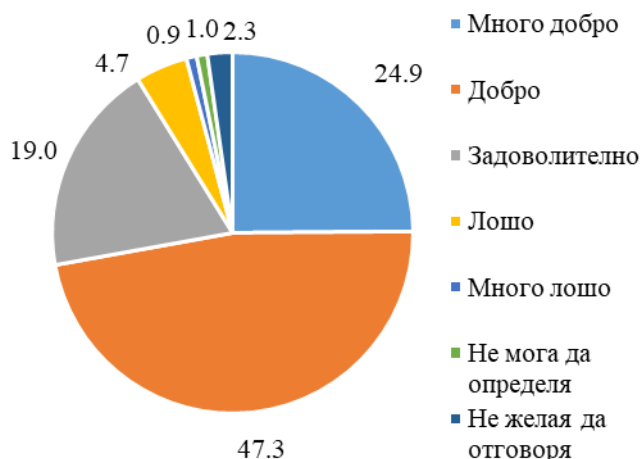
По време на Преброяване 2021 е получена информация за три основни характеристики на здравния статус на населението: самооценка на здравето, наличие на ограничения в ежедневните дейности поради здравословен проблем (лица с ограничение) и хора с увреждания.

Съгласно националното законодателство и методологията на преброяването въпросите по темата за здравния статус са доброволни. Тъй като част от населението на страната не беше обхванато по време на преброяването, и за нея бяха добавени данни от административни източници, структурите и съответните коефициенти, характеризиращи здравния статус на населението са изчислени към общия брой на отговорилите лица, а не към цялото население.

Самооценка на здравето

Към 7 септември 2021 г. в област Шумен най-големи са броят и относителният дял на лицата, които самоопределят здравето си като **добро** - 65 788 (47.3%), следвани от **много добро** - 34 623 (24.9%), и **задоволително** - 26 506 (19.0%). Като **лошо** и **много лошо** оценяват здравето си съответно 6 508 и 1 291 души, или 4.7 и 0.9% (фиг. 1). Лицата, които са посочили, че **не могат да определят**, са 1 327 (1.0%). Отговор **„Не желая да отговоря“** са отбелязали 3 133, или 2.3% от отговорилите лица.

Фиг. 1. Структура на населението на област Шумен по самооценка на здравето към 7 септември 2021 година¹

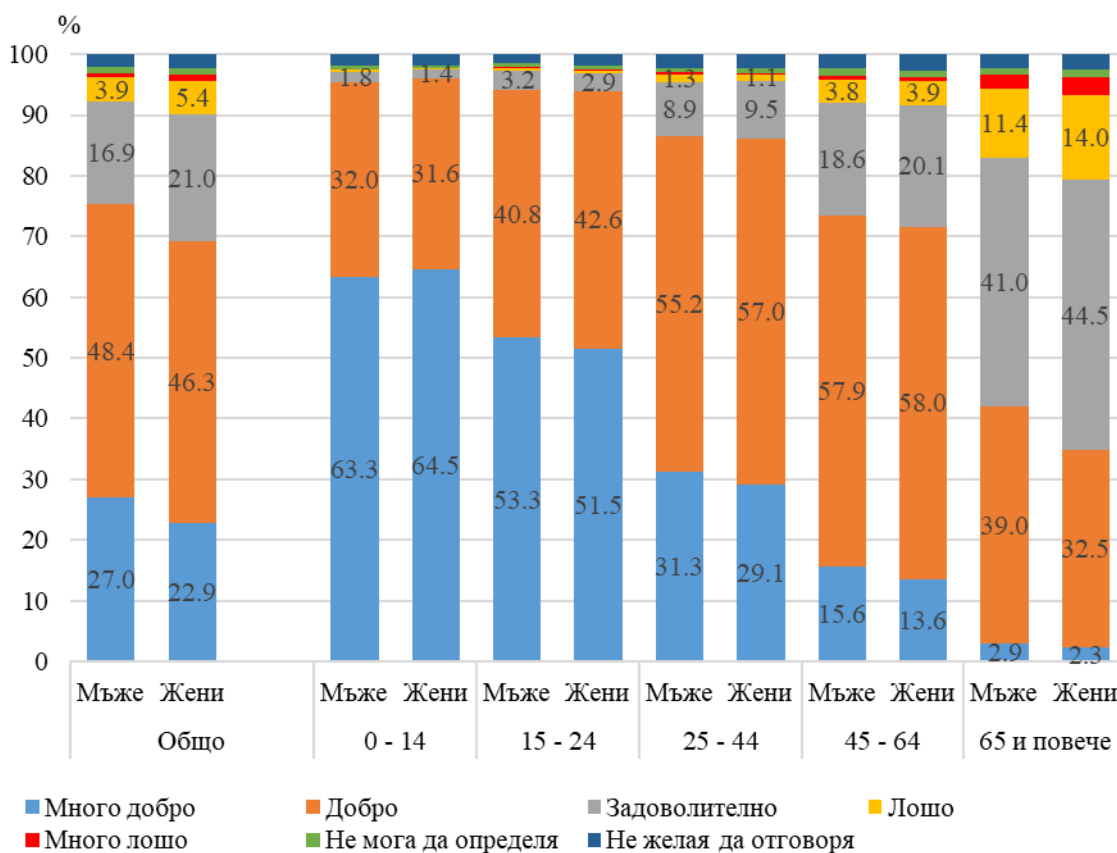
¹ В представянето на структурата на населението по самооценка на здравето и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, поради особеността на въпроса и необходимостта от самооценка от преброяваните лица.

Мъжете са по-позитивни и по-често определят здравето си като много добро и добро (75.3%) в сравнение с жените (69.2%). Задоволителна оценка на здравето си са дали 16.9% от отговорилите мъже и 21.0% от отговорилите жени. В област Шумен не желаят да отговорят на въпроса 2.2% от мъжете и 2.3% от жените.

Възрастта оказва съществено влияние при даваната самооценка на здравето. За децата на възраст 0 - 14 години в област Шумен като много добро или добро е оценено здравето на 95.3% от момчетата и на 96.1% от момичетата.

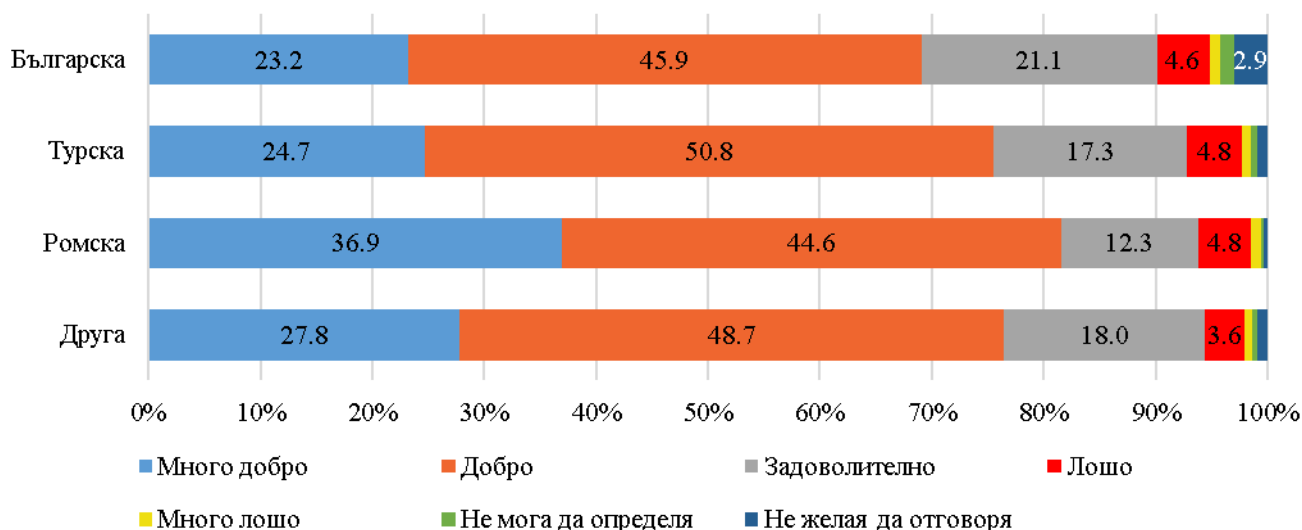
С повишаването на възрастта намалява броят и съответно дялът на населението с добро или много добро здраве, а се увеличават лицата, които оценяват здравето си като задоволително, лошо и много лошо. В област Шумен, сред най-възрастните, на 65 и повече години, като много добро и добро оценяват здравето си 41.9% от мъжете и 34.8% от жените. Задоволително е то за 41.0% от мъжете и 44.5% от жените. В тази възрастова група като лошо и много лошо определят здравето си 13.7% от мъжете и 16.9% от жените, отговорили на доброволния въпрос.

Фиг. 2. Самооценка на здравето на населението на област Шумен по пол и възрастови групи към 7 септември 2021 година

Значителни са различията в самооценката на здравето в зависимост от етническата група, към която се определят преброяваните лица. В област Шумен определите се като българи са най-критични при самооценката на своето здраве. В сравнение с останалите етноси сред тях най-малък е дялът на лицата, определящи здравето си като добро или много добро (69.1%). Като задоволително оценяват здравето си 21.1% от самоопределилите се като българи, а 5.6% - като лошо или много лошо. В тази група са най-големи дяловете на тези, които не могат да оценят здравето си (1.3%) или не желаят да отговорят на въпроса (2.9%).

Фиг. 3. Самооценка на здравето на населението на област Шумен по етнически групи към 7 септември 2021 година

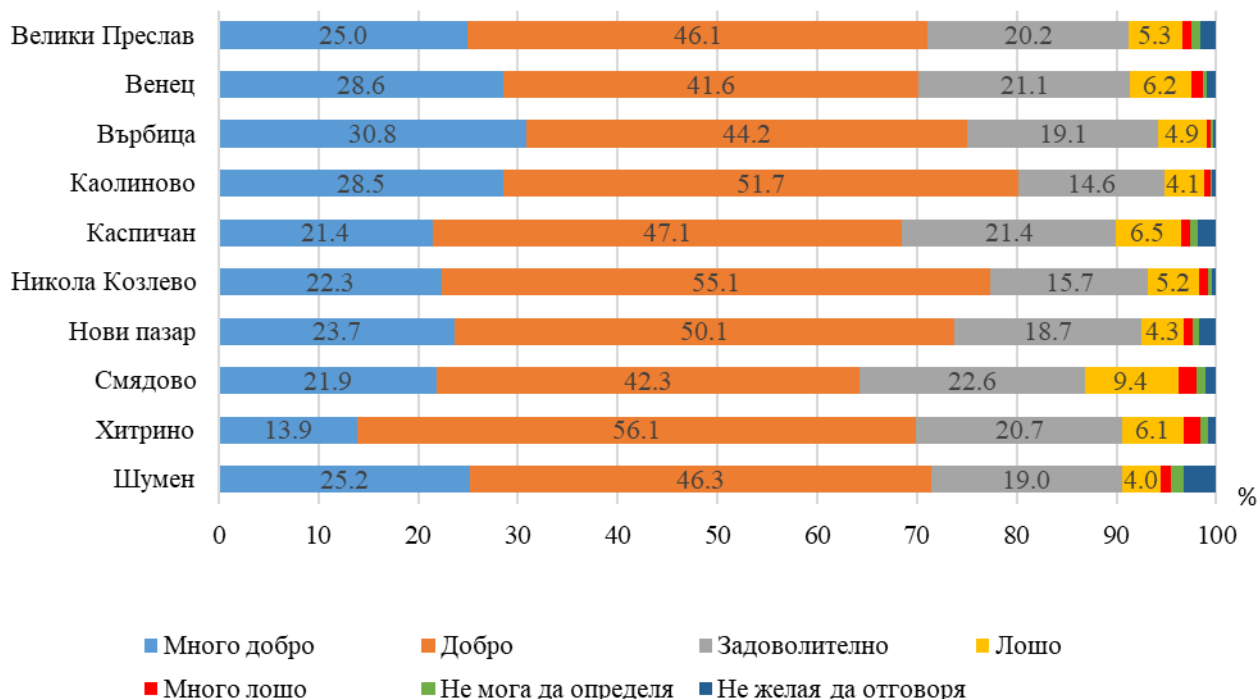
Най-позитивни са лицата от ромския етнос, 81.5% от които определят здравето си като много добро или добро. В сравнение с останалите етноси в областта сред ромите са най-ниски дяловете на лицата, определящи здравето си като задоволително (12.3%).

Териториално разпределение на населението по самооценка на здравето

Лицата, оценили здравето си като много добро и добро към 7 септември 2021 г., съставляват 72.1% от отговорилите на въпроса като за област Шумен стойността на показателя е идентична с общия за страната.

В териториален аспект в областта, по-висок е дялът на тези лица в 4 общини, като е най-голям в общините Каолиново (80.2%), Никола Козлево (77.4%), Върбица (75.0%) и Нови пазар (73.8%) (фиг. 4). Най-нисък е дялът на лицата в много добро и добро здраве в общините Смядово (64.2%), Каспичан (68.5%) и Хитрино (69.9%).

Фиг. 4. Относителен дял на лицата, оценили здравето си като много добро и добро, по общини в област Шумен към 7 септември 2021 година

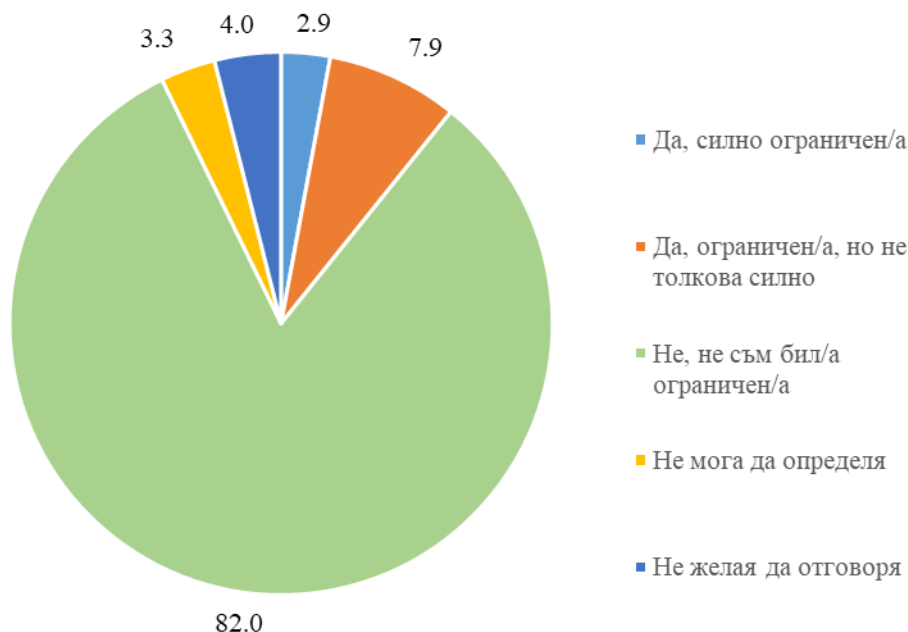

Лица с ограничения

Самооценката на здравето е обобщаваща характеристика, която може да бъде допълнена с информация за лицата с ограничения поради здравословен проблем през последните шест и повече месеца. Двата въпроса трябва да се разглеждат независимо един от друг, тъй като невинаги наличието на ограничение води до отрицателна самооценка на здравето, особено в младите възрасти.

Към 7 септември 2021 г. в област Шумен 4 052 души, или 2.9% от лицата, отговорили на доброволния въпрос, са били силно ограничени при извършване на обичайните за хората дейности поради здравословен проблем през последните шест и повече месеца (фиг. 5). Ограничени, но не толкова силно, са били 10 932, или 7.9%. Не са били ограничени 114 128 души, или 82.0%. Не могат да определят 4 556 души, или 3.3%, а 5 508, или 4.0% от лицата не желаят да отговорят на въпроса.

Фиг. 5. Относителен дял на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем към 7 септември 2021 година в област Шумен

Възрастта е определяща по отношение на разпределението на лицата с ограничения. Сред децата на възраст до 14 години в област Шумен 0.6% са били ограничени при извършване на обичайните за хората дейности поради здравословен проблем, а 91.4% не са имали ограничения през последните шест и повече месеца. С увеличаване на възрастта дялът на лицата с ограничение нараства до 7.2% във възрастовата група 65 и повече години.

Ранжирането на етническите групи по структурата на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем е сходно на самооценката на здравето. Сред лицата от българския етнос 79.8% не са били ограничени в своята ежедневна дейност през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем. Относителните дялове на лицата, изпитващи силни (3.4%) и не толкова силни ограничения (8.3%), са по-големи в сравнение с тези сред останалите етнически групи на населението.

Без ограничения в ежедневната си дейност са 84.9% от турската етническа група и 88.4% от ромската. За тази категория лица сред останалите етнически групи относителният дял е 88.1%. Силни ограничения изпитват 2.3% от турската и 2.1% от ромската етническа група, а ограничени, но не толкова силно са 7.5% от турската етническа група и 6.4% от ромите.

Териториално разпределение на населението по наличие на ограничения

Относителният дял на лицата с ограничения в област Шумен към 7 септември 2021 г. е 10.8%. В териториален аспект стойностите на показателя варират от 6.7% в община Каолиново до 16.1% в община Смядово. В шест от общините дялът на лицата с ограничения е по-голям от този за

областта, като с най-високи дялове освен община Смядово са общините Велики Преслав (13.1%), Хитрино и Каспичан по 12.6%. С най-ниски дялове на лицата с ограничения са общините Каолиново (6.7%), Никола Козлево (8.4%) и Нови пазар (9.5%).

Хора с увреждания

Хора с увреждания са лицата с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, освидетелствани от ТЕЛК/НЕЛК. Съгласно националното законодателство степента на трайно намалена работоспособност, съответно видът и степента на увреждане се определят в проценти спрямо възможностите на здравия човек.

Към 7 септември 2021 г. в област Шумен призната трайно намалена работоспособност или степен на увреждане имат 17 332 лица. От тях 429 са деца, а 16 903 са лицата на възраст 16 и повече навършени години (табл. 1)¹.

1. Лица с увреждания по трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане към 7 септември 2021 година в област Шумен

Трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане	Брой	Структура - %
На 16 и повече години - общо	16903	100.0
До 50%	1342	7.9
От 50 до 70%	5455	32.3
От 71 до 90%	6169	36.5
Над 90%	3937	23.3
Деца - общо	429	100.0
До 50%	50	11.7
От 50 до 70%	126	29.4
От 71 до 90%	144	33.5
Над 90%	109	25.4

Сред лицата на възраст 16 и повече години в структурата по степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане най-голям е броят и съответно относителният дял на лицата в групата от 71 до 90% - 6 169, или 36.5% от лицата с увреждания, за които има налична информация по този въпрос. Следва групата от 50 до 70%, в която се отнасят 5 455 лица, или 32.3%. Групата с най-тежки увреждания - над 90%, включва 3 937 лица на възраст 16 и повече години, или 23.3% от лицата с увреждания в тази възрастова група. Най-малък е делът на лицата с до 50% трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане - 1 342, или 7.9%.

Разпределението на децата по степен на увреждане показва, че най-многобройна е групата на тези със 71 до 90% вид и степен на увреждане - 144, или 33.5% от децата с увреждания. Следва

¹ Разпределението на лицата по възраст е съгласно националното законодателство.

групата от 50 до 70% - 126 деца, или 29.4%. С най-тежки увреждания - над 90%, са 109 деца, или 25.4%, а най-малобройна е групата на децата с до 50% вид и степен на увреждане - 50, или 11.7%.

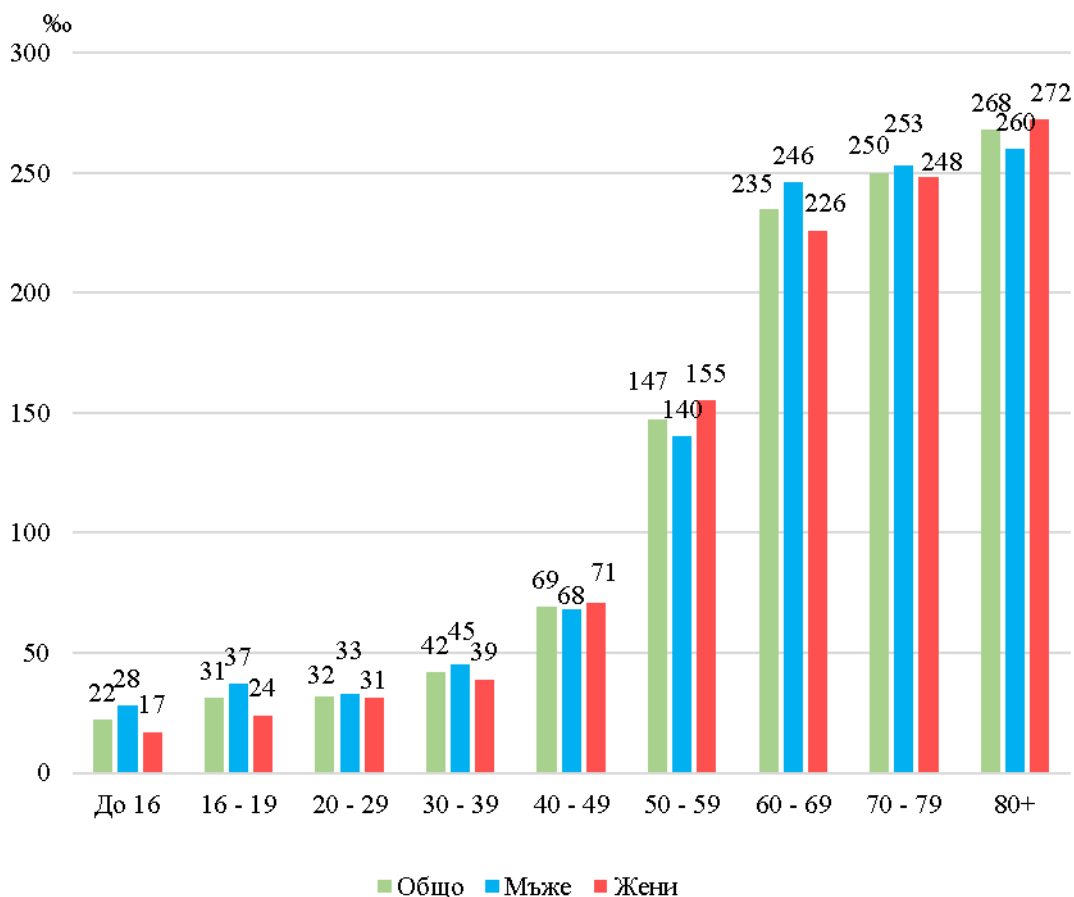
За анализ на броя на хората с увреждания по различни социално-демографски характеристики се изчисляват коефициенти на интензитет. Показателят представлява отношение на броя на лицата с увреждания на 1 000 души от съответното население, отговорили на въпроса.

Към 7 септември 2021 г. в област Шумен на всеки 1 000 души на възраст 16 и повече години 140 са с увреждания (124 за страната). По-висока е стойността на коефициента за жените (147 на 1 000 жени, 129 за страната), отколкото за мъжете (133 на 1 000 души от съответното население, 118 за страната). Сред момчетата на възраст до 16 години на 1 000 момчета 28 са с увреждане. За момичетата показателят е 17 на 1 000 души от съответното население.

С нарастване на възрастта се увеличава броят на лицата с увреждания (фиг. 6). При лицата до 16 години на 1 000 души 22 са с увреждания, докато сред възрастното население на 80 и повече години показателят е 268 на 1 000.

Най-голям е абсолютният брой на лицата с трайно намалена работоспособност или степен на увреждане във възрастовата група 60 - 69 години - 5 097 лица. На 1 000 души от населението в тази възрастова група 235 са с увреждания.

Фиг. 6. Лица с увреждания по пол и възрастови групи на 1 000 души от населението към 7 септември 2021 година в област Шумен

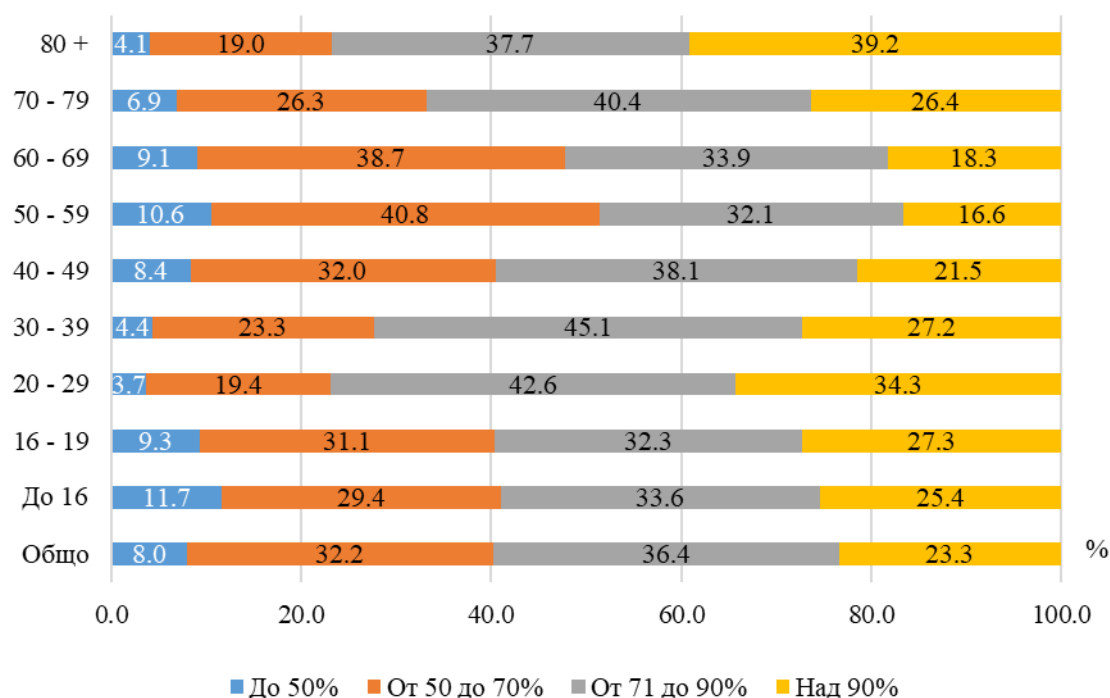

С нарастването на възрастта се променя и структурата на хората с увреждания в зависимост от степента на увреждане (фиг. 7). Във всички възрастови групи с най-малки относителни дялове са лицата, за които е установена най-ниска степен (до 50%) на намалена работоспособност. С увеличаването на възрастта намалява дялът на хората, които имат до 50% трайно намалена работоспособност или степен на увреждане, като сред най-възрастните - на 80 и повече години, този дял е 4.1%.

Лицата с трайно намалена работоспособност от 50 до 70% са с най-голям относителен дял във възрастите 50 - 59 години (40.8%) и 60 - 69 години (38.7%).

Групата с най-висок процент трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане (над 90%) общо за областта съставлява 23.3% от всички лица с увреждания. Най-нисък е дялът ѝ във възрастовата група 50 - 59 години (16.6%), а най-голям - сред най-възрастните (39.2%).

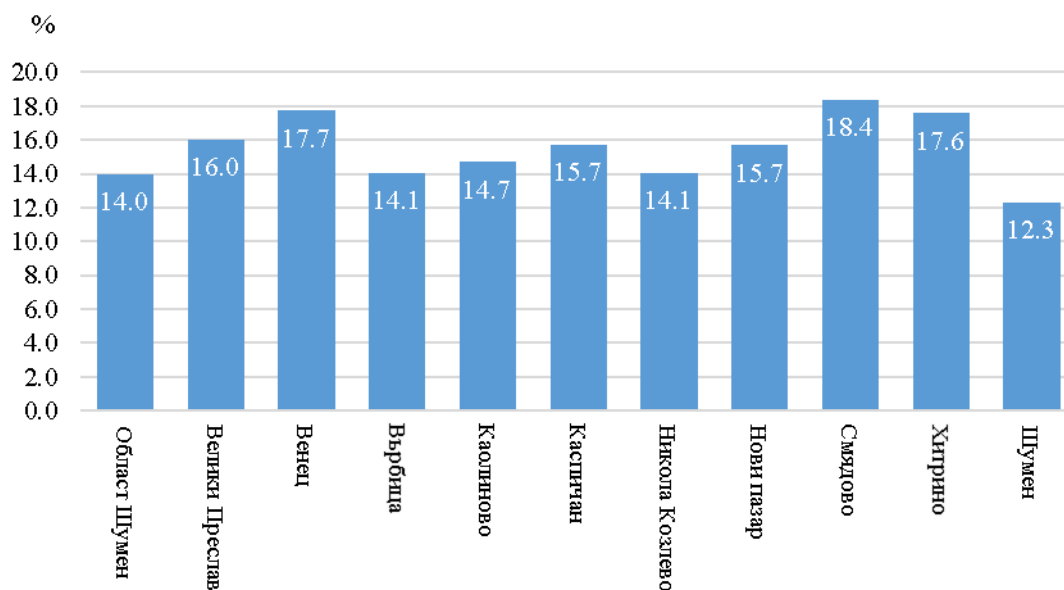
Фиг. 7. Лица с увреждания по възраст и процент загубена работоспособност/вид и степен на увреждане към 7 септември 2021 година в област Шумен

Териториално разпределение на хората с увреждания

Относителният дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години по общини в област Шумен варира в широки граници - от 12.3% в община Шумен до 18.4% в община Смядово (фиг. 8).

Фиг. 8. Относителен дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години към 7 септември 2021 г. по общини в област Шумен

Само в община Шумен относителният дял е по-нисък от общия за областта (14.0%). След община Смядово с най-високи дялове са общините Венец (17.7%) и Хитрино (17.6%).

Относителният дял на децата с увреждания по общини варира от 0.8% в община Хитрино до 3.6% в община Смядово. Под общия за областта показател (2.2%) е делът на децата с увреждания в 4 общини. С най-ниски стойности след община Хитрино са общините Венец (1.7%) и Нови пазар (1.9%). В община Шумен относителният дял на децата с увреждания е 2.2%.